

miseria reluciente» (opuscle publ. llavors, p. 14, i *Di i Records*). És possible que ell mateix pensés en idees entorn a la noció de 'rovellat', i derivats de *ferro* com *ferritja*, *ferralla* o *ferro vell*. Però una altra vegada li dóna valor tirant més cap a la idea de 'grosseria', que ens acosta francament a la de *afarrussar-se* animal; parlant d'Ign. Iglésias: «l'home és el mateix: la deu popular del seu estre no ha variat, la tècnica de les seves escenes i del seu diàleg més aviat s'afina que s'enferrega», *Xènies a Fructidor* (1928), p. 10.

Aferrissat [1923, *AlcM*]; *aferrissament*. *Aferrissada* *ment* [DAG.]. *Aferrissada*, *-ador*, *-ament*. *Enfarragós*. *Enfarriolat*?

1 Com a perives sotmeses a dieta (per la pesta, etc.) deu derivar d'ací *farritjants* que el DAG. troba en un escrit de la Cartoixa de Montalegre. — 2 El que és un barbarisme acastellanat és *fàrrec* que va posar algú en circulació; d'altres han dit en català un *fàrrago* (no solament en el maestr.), el *DFa*. almenys ha inclòs *farrigo-farrago* que és innovació catalana feta damunt el llatíisme popularitzat *fàrrago*, i d'aquest sortia naturalment (i popularment) *farragós*. El que és capgirar la realitat és dir que *fàrrago* ve de *fàrrago* «per la tendència [??] popular a convertir en plans els esdrúixols». És precisament l'accentuació cast. *fárrago* que és una alteració de la correcta *fàrrago*, i no pas per mer capritx fonètic sinó perquè en castellà hi ha un bon nombre de derivats i formacions innovades en *zago* esdrúixol (*tártago*, *relámpago*, *ciénago*, etc.) i els semicultes castellans deformaren en *fárrago* el *fàrrago* que oïen a gent escolar. — 3 *AlcM* hi injecta el biaix Alcover-Riba en definir-lo «agafar una cosa amb molta força» però ens atemim a la definició que dóna Aguiló (únic que departia amb Verdager i comentava amb ell la seva obra) a propòsit d'aquest vers, i reproduint com *afarrissats* la grafia verdageriana. — 4 Amb la designada localització a «sant Pere de la Bassona», que amb tal nom és una localitat desconeguda, però evidentment ha de voler dir el castell i casa de Savassona (potser incloent-hi el vef Sant Pere de Casserres), agregat a Tavèrnoles, i darrere de Folgueroles, el poble de Mn. Cinto.

Farroig, *farrutx*, pall., veg. BDC xxiii, 290, i cf. FENC +*Farroll*, *farròlla*, *farròllat*, V. *ferro* i *forrellat* *Farruc*, V. DCEC (FARRUCO) *Farruell*, V. *furrier* (FARRATGE) *Farrussa*, V. *ferrussa* (FARO) *Farrutx*: 'farinetes', V. *farro*; 'trefla', V. *farroig* *Farsa*, *farsaire*, *farsant*, V. *farcir*

Farsèdia, origen desconegut. No n'hi ha altra notícia que l'ús per part del mallorquí SGalmés (1912) i les variants de pronúncia *frassèdia*, *fars-* a Manacor i *fré-šàdi* a Palma (que *AlcM* grafia incorrectament *frasè- dia*). Té aire de ser un nom de fantasia inventat per jardiners (cf. *Fars* o *Farsistan* part de Pèrsia?, gr. *φάρσος* 'bocí, fragment?').

Farsejar, *farset*, *farsista*, V. *farcir* *Fart*, *farmada*, *far-*

tallada, *farmaner*, *farmanera*, *farmapobres*, *farmar*, V. *farcir*

Fartàritx, la veritable etimologia és un collectiu mossàrab (res d'aràbic, en si) i la indico en *TopHesp.* I, 38-9, a propòsit de l'andalús *Ardales* (veg. ací *farmatxo*, *LLANGARDAIX*), la d'*AlcM* consisteix a partir de dues afirmacions falses: ni *far* és àrab per a 'lladre' (vol dir *far* 'cap de tribu' o *farr* 'fugitiu') ni hi ha un àrab *fàriq* sinó *fariq*, i aquest no significa pròpiament 'camí' sinó «via» en el sentit de 'viatge' i 'vegada'; el canvi d'accent que suposa és contrari, tant a l'àrab clàssic com a les normes de l'àrab vulgar; i una tal combinació és també impossible sintàcticament en àrab, on si de cas seria *farr at-fariq* (> **Farratarec*) amb el significat absurd de 'fugitiu o cap de la vegada'.

Fartera, *farmet*, *farmó*, *-onada*, *farmor*, *farmura*, V. *farm* (FARCIR) *Farum*, V. *ferum* (FER adj.)

FAS, mall., men., i FASOS o FASSOS, cat. or., occ. i val., 'matins dels dies de Pasqua, en què les criatures piquen amb carraus, palmons, etc.', antigament 'pasqua florida', del ll. cristià *phase* 'pasqua', provinent de l'hebr. *p̄shach* id. □ 1.ª doc.: 'pasqua' S. xiv; *faços* 'ofici de les matines de tenebres', c. 1460.

L'etimologia fou indicada en forma evident i indiscutible per Spitzer, *LexikK* (1921), 67 i 160 (cf. DCEC I, 495, *fases*), mestre que al seu gran saber d'etimòleg romanista afegia en aquest cas un sòlid coneixement de la tradició hebraica i cristiana; no sé si per això, atenint-se a un prejudici anti-hebraic d'Alcover i A. Griera (BDC ix, 98), s'hi oposa *AlcM*, en una llarga nota etimològica on hi fa unes objeccions trivials, sense cap valor, assegurant que «no acaba de convèncer» i «no acaba (!) de comprendre's per què ha de predominar la forma plural *fases*»; la mateixa obra s'encarrega de refutar-se, en fer constar que a les Illes és *fas*, singular, i és clar que aplicant-se a les matines dels tres dies de tenebres, que és un plural, esquia que el poble cristià (que ignora l'hebreu) n'hagi fet un plural.

Ho acaba d'adobar —espatllar— amb una etimologia de manifesta impossibilitat fonètica: *FACES* 'atxes, antorxes' (quasi res a veure semànticament), com sigui que *FACES* hauria donat **faus* o per via sàvia alguna cosa com *fases*/**faça*. No és veritat que hi hagi un doc. (en b. ll., de 1152, a Ager), on per un cas únic *fases* significaria els *fases*, car el context mostra que significa 'feixos de teies', i és una grafia incompleta o mal transcrita pel ll. *fases* (el que significa 'atxes' ací no és *fases* sinó *brandonibus* que precedeix, i al capdavall això tampoc no és el picar *fases*).

El cas és que el mallorquí Reixac en la seva *Quèsta* ens documenta que en el S. xiv inclús els catalans sabien que *Fas* era la Pasqua: «Pascua Florida --- aquell jorn que hom diu los Yorns del *Fas*» (52.6, i cf. introducció, p. xxxvi); i el ll. tardà *phase* figura en gloses («pascha», CGL iv, 54660), etc. En JoMartorell